

Prof. dr hab. Stanisław Owsiak
Akademia Ekonomiczna w Krakowie

Ekspertyza nr 205
(IP-89G)

Ocena propozycji Ministerstwa Finansów w zakresie:
„Obsługa zadłużenia zagranicznego w 2000 roku. Część 78 Budżetu państwa.
Dział 94”

1. W porównaniu z przedłożeniem rządowym z września 1999 roku w ocenianej Części 79, Dział 94 „**Obsługa zadłużenia zagranicznego**” na rok 2000 nie dokonane zostały zmiany, jednakże przedstawione obecnie dane są bardziej kompleksowe, a zwłaszcza szczegółowe, co pozwala lepiej zrozumieć istniejące zagrożenia w zakresie potrzebnej Rządowi kwoty na pokrycie wydatków związanych z obsługą zadłużenia zagranicznego. Pojawiły się też nowe okoliczności, które są widoczne na rynkach finansowych. Wśród okoliczności tych zwracają uwagę zwłaszcza:

a) Wzrosty stóp procentowych na rynkach finansowych. Tak np. w ciągu ostatnich 10 miesięcy stopa procentowa LIBOR dla sześciomiesięcznych pożyczek w USD wzrosła z około 5% do około 6%. W mniejszym stopniu, ale istotnie, wzrastały także stopy procentowe innych walut, w których nominowane jest zadłużenie zagraniczne Polski,

b) Podrożenie dolara amerykańskiego, a także innych walut, w stosunku do złotego.

2. W tej sytuacji utrzymanie w projekcie ustawy budżetowej kwoty 5.205.mln zł na obsługę zadłużenia zagranicznego jest - moim zdaniem - więcej niż nierealne. Na zagrożenia oraz ryzyko kursowe związane z kosztami obsługi zadłużenia zagranicznego zwracają uwagę projektodawcy budżetu państwa w zakresie tej części, jednakże nie zdecydowano się - nie wiedzieć dlaczego - na dokonanie korekty zwiększającej potrzeby wydatkowe Rządu z tego tytułu.

3. Zaplanowanie kosztów obsługi długu zagranicznego jest znacznie trudniejsze niż w przypadku długu krajowego. Stąd też przyjęcie założenia, że rysującą się obecnie niekorzystnie sytuacja może zmienić się jest - moim zdaniem - nieracjonalne. W tej pozycji budżetu państwa potrzebne byłoby zwiększenie wydatków w zapisie ustawy budżetowej i utworzenie znacznie większej niż obecnie (2%) rezerwy.

4. Przy ocenie zamierzeń w zakresie kształtowania wydatków na obsługę zadłużenia zagranicznego budżetu, po raz kolejny wskazać trzeba na konieczność bardziej odpowiedzialnego (rozważnego) udzielania poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa. Jest to o tyle ważne, że w projekcie budżetu państwa na rok 2000 kwota ta ma wzrosnąć z **22.290 mln zł w 1999 roku do 37.248 mln zł w roku 2000** (Uzasadnienie s. 398). Prognozowane wydatki budżetu państwa z tytułu wadliwie udzielonych gwarancji wynosi 279 mln zł w przypadku gwarancji zagranicznych oraz 658 mln zł w przypadku poręczeń, co daje łączną kwotę **937 mln zł**. Jest to więc istotne obciążenie wydatków budżetu. Konieczne jest więc bardziej racjonalne zachowanie reprezentantów Skarbu Państwa przy udzielaniu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa, zwłaszcza wobec takiej ekspansji, która zakłada się w roku 2000. Stanowi to bowiem istotne zagrożenie dla budżetu państwa w latach przyszłych.